

EVC voor vluchtelingen en asielzoekers

projectplan

Het gebruik van portfolio voor versnelling & verdieping van de procedure 'van AZC tot arbeidsmarkt'

Oprachtgever: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Deelnemende organisaties: COA, CWI, StimulansZ, UAF, Nuffic, Empowerment centre EVC

Auteur: Erik Kaemingk (namens Empowerment centre EVC)

Datum: 25 november 2003

Versie: Definitief

inhoudsopgave

inhoudsopgave	1
1. <i>Aanleiding</i>	2
2. <i>Het portfoliomodel</i>	3
2.1. <i>Procesbeschrijving 'Van AZC tot arbeidsmarkt'</i>	4
3. <i>Doelstellingen van de pilot</i>	6
3.1. <i>Beoogd resultaat</i>	6
4. <i>Inrichting pilot</i>	8
4.1. <i>Selectie regio's(clusters/locaties) en deelnemende vluchtelingen</i>	8
4.2. <i>Vooronderzoek</i>	8
4.3. <i>Ontwerp en ontwikkeling</i>	8
4.4. <i>Uitvoering</i>	10
4.5. <i>Evaluatie</i>	10
4.6. <i>Tijdfasering</i>	10
5. <i>Werkwijze gedurende de pilot</i>	11
6. <i>Organisatie pilot</i>	14
7. <i>Benodigde middelen</i>	16

1. Aanleiding

Gestimuleerd door de stuurgroep 'Arbeidsmarktpositie hoger opgeleide vluchtelingen' van SZW heeft een werkgroep van UAF, COA, VWN, Nuffic, CWI en StimulansZ een schematische procesbeschrijving gemaakt van het traject dat een asielzoeker/vluchteling in Nederland doorloopt vanaf het AZC en de inburgering volgens WIN tot aan de succesvolle bemiddeling naar de arbeidsmarkt. Gekoppeld aan deze procesbeschrijving heeft de werkgroep een mogelijke werkwijze beschreven waarmee het integratieproces van hoger opgeleide vluchtelingen verbeterd kan worden. Voor het gemak noemen we de voorgestelde werkwijze het portfoliomodel (of populair: 'schoenendoosportfolio').

De procesbeschrijving en de voorgestelde werkwijze zijn op 30 september 2003 aan de stuurgroep gepresenteerd. Volgens de stuurgroep is het de moeite waard om het portfoliomodel in de praktijk uit te proberen. Tijdens de bijeenkomst is aan de werkgroep gevraagd om een pilotvoorstel te schrijven. Deze notitie beschrijft de pilot.

2. Het portfoliomodel

Centraal in het portfoliomodel staan 3 hoofdfasen die elke vluchteling/asielzoeker doorloopt. Deze drie hoofdfasen zijn:

- *Fase 1*: is de fase waarin de vraag centraal staat of iemand in ons land mag blijven,
- *Fase 2*: is de fase waarin de vluchteling zich voorbereidt op arbeidsmarktintegratie,
- *Fase 3*: is de fase waarin de vluchteling voldoende toegerust is om volwaardig te kunnen deelnemen aan arbeidsmarkt en samenleving en de inburgeringscursus wordt afgerond

(zie bijlage 1 voor een overzicht van de stappen in deze drie hoofdfasen)

De vragen die gedurende deze drie hoofdfasen aan de vluchteling/asielzoeker worden gesteld komen samen in een portfolio. Dit is een goed hulpmiddel om onnodige dubbeling van informatieverzameling door verschillende instanties te beperken. Betere samenwerking tussen begeleidende instanties zorgt voor *versnelling* van het proces. Een tweede belangrijk doel van het gebruik van het portfolio is om informatie in kaart te brengen over het opleidings- en arbeidsverleden van de vluchteling/asielzoeker. Dit helpt een beter beeld te krijgen (*verdieping*) van de toekomstmogelijkheden en het doelperspectief van de vluchteling/asielzoeker. Eerder Verworven Competenties die zo in beeld gebracht zijn worden zo veel als mogelijk omgezet in Nederlandse kwalificaties (diploma's en deelcertificaten). Daarmee neemt de mate waarin de kwaliteiten van vluchtelingen/asielzoekers door werkgevers herkend worden toe en verbeteren de mogelijkheden van de vluchteling/asielzoeker om zich een passende plaats op de Nederlandse arbeidsmarkt te verwerven.

Dit portfolio wordt eigendom van de vluchteling/asielzoeker zelf. Hij/zij is verantwoordelijk voor de inhoud en hij/zij bepaalt zelf welke informatie uit het portfolio wordt gebruikt. Het portfolio reist zo mee met de vluchteling/asielzoeker op zijn reis langs COA, gemeentelijke diensten en CWI en sluit aan bij de bestaande vormen van begeleiding in die diensten. Het portfolio dient als overdrachtsdocument tussen de verschillende diensten en wordt gebruikt bij het verwerven van opleidingskwalificaties en sollicitaties bij werkgevers.

Privacygevoeligheid is gewaarborgd doordat de vluchteling/asielzoeker eigenaar en beheerder is van het portfolio. Hij/zij beslist zelf welke informatie uit het portfolio wordt overgedragen.

Het vullen van een portfolio is geen sinecure. Dat is het al niet voor autochtonen. Het volstaat niet om het instrument af te geven en te kijken wat de vluchteling/asielzoeker en zijn begeleiders ermee kunnen. Implementatie van het portfolio vereist dat het in eerste instantie aansluit bij taal en cultuur van de vluchteling/asielzoeker, later vertaalt de vluchteling/asielzoeker zijn competenties naar de Nederlandse kwalificaties. Zo wordt de maximale benutting van competenties bereikt. Dit proces vereist een kundige en geïntegreerde begeleiding.

2.1. Procesbeschrijving 'Van AZC tot arbeidsmarkt'

De vluchteling/asielzoeker wordt in Nederland geconfronteerd met veel contacten en instanties. Vaak moet hij/zij hetzelfde verhaal opnieuw vertellen omdat elke instantie geneigd is weer opnieuw te beginnen. Door middel van een portfolio, dat de vluchteling/asielzoeker zelf maakt en beheert, ontstaat er een document waarin relevante informatie op een systematische manier wordt opgeslagen. Elke betrokken organisatie begeleidt vluchtelingen/asielzoekers bij het opstellen van zijn/haar portfolio en bij de activiteiten die daarin worden opgenomen. Begeleidingsverslagen worden eveneens opgenomen.

Geen vluchteling/asielzoeker is hetzelfde. Integratie is afhankelijk van:

- de uitkomst en snelheid van de procedure voor een verblijfsvergunning.
- de vraag in Nederland naar de competenties die de vluchteling/asielzoeker meebrengt en de snelheid waarmee de vluchteling die toepasbaar maakt in de Nederlandse samenleving.
- de snelheid van taal & cultuurverwerving

Een persoonlijk portfolio helpt de vluchteling/asielzoeker om zijn eerder verworven leer- en werkervaring in kaart te brengen. De structuur van het portfolio is afgestemd zijn op integratie op de Nederlandse arbeidsmarkt. Instanties waar de vluchteling/asielzoeker tijdens zijn integratie mee te maken krijgt kennen het portfolio en zijn in staat om adequaat en elkaar aanvullend de vluchteling te begeleiden.

De ontwikkeling van het portfolio valt twee stappen uiteen.

1^e stap:

Start zo snel mogelijk nadat de asielaanvraag in behandeling is genomen (dat is vanaf stap 5 in de bijlage 'van binnenkomst tot arbeidsmarkt'). Een 'open' portfolio wordt aangeboden. Het is gericht op het inventariseren van diploma's, werkervaring. Ook is het belangrijk om bij deze stap al met de asielzoeker na te denken over het toekomstperspectief, hetzij in Nederland, hetzij elders. Trajectbegeleiding wordt gegeven door medewerkers van COA wanneer de asielzoeker dit wenst.

De metafoor 'schoenendoosportfolio' is hiervoor bedacht. Alles wat van waarde lijkt wordt opgenomen zonder daar direct een beoordeling of waardering aan te koppelen. Beoogd wordt hiermee:

- De inventarisatie die in de 2^e stap nodig is te versnellen.
- Het zelfbeeld van de asielzoeker te versterken door de optelsom van leerervaringen zichtbaar te maken.
- Het vermogen om eigen kwaliteiten te presenteren en er zo nodig op te reflecteren te versterken.

De opbouw van het portfolio wordt in deze stap niet alleen gericht op de Nederlandse situatie. Het kan opgebouwd worden in de eigen taal en met competentiebegrippen die gelden in het land van herkomst. Hierbij dient sterk rekening gehouden te worden met het feit dat het merendeel van de asielzoekers geen verblijfsstatus toegekend krijgt en dus Nederland zal moeten verlaten. Ook bij terugkeer is de werkgroep van mening dat een portfolio toegevoegde waarde zou moeten hebben in het land waar hij/zij zijn/haar toekomst zal vervolgen.

EVC voor vluchtelingen en asielzoekers

*projectplan gebaseerd op het model voor versnelling van de procedure
Empowerment centre EVC, 22-4-2004, Erik Kaemingk*

2^e stap

Als de verblijfsstatus toegekend is zal de vluchteling worden gehuisvest in een gemeente en het inburgeringproces volgens de WIN doorlopen. Omdat in de voorgaande fase in het AZC reeds informatie is verzameld over het opleidings- en arbeidsverleden en een toekomstperspectief is gesteld, zal sneller een inburgeringprogramma kunnen worden vastgesteld dat voorbereidt op het gestelde doel (op maat). De vluchteling kan dan specifiek voorbereid worden op participatie in een bepaalde beroepssector in de Nederlandse samenleving, of de voorbereiding hierop door instroom in een bepaalde opleiding van een bepaald niveau. Tevens kan dan in het inburgeringprogramma al aandacht besteed worden aan de specifieke maatschappelijke zaken waarmee hij in deze sector in aanraking zal komen.

Zodra de betrokkene de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst kan het schoenendoosportfolio verder worden uitgebreid met gedetailleerde beschrijvingen van leerervaringen, die meer inzicht moeten geven in de competenties die de betrokkene ontwikkeld heeft. Er vindt dan een vertaalslag van het portfolio naar de Nederlandse situatie plaats. De informatie uit het portfolio wordt gematched met de kansen en mogelijkheden die Nederland biedt (o.a. beroepskwalificaties). Op basis van deze matching wordt een individueel traject vastgelegd en wordt een inschatting gemaakt over arbeidsintegratie. Als basis voor dit traject wordt de bij Nuffic ontwikkelde methodiek gebruikt, samengesteld met de bij CWI en gemeenten gehanteerde instrumenten. Afhankelijk van het soort beroep worden hiervoor onderwijskwalificaties of arbeidsmarktkwalificaties gebruikt. Het portfolio dient als basis bij het verwerven van certificaten voor Nederlandse beroepskwalificaties. Lacunes in opleiding of ervaring kunnen worden bijgeleerd, of via werkstages verworven. Tijdens het gehele begeleidingsproces zal, voor zover dit wettelijk is toegestaan en praktisch mogelijk, werken en leren in een duaal traject worden gestimuleerd.

3. Doelstellingen van de pilot

De bedoeling is om de voorbereidingen van de pilot uiterlijk 4 december te starten.

Welke doelstellingen willen we concreet bereiken tijdens deze pilot?

1. Empirische gegevens verzamelen over het gebruik van het portfolio als instrument om
 - a. informatiestromen tussen instanties beter te stroomlijnen gedurende het proces van 'AZC tot arbeidsmarkt' (*versnelling*)
 - b. beter inzicht te krijgen in de eerder verworven competenties van de vluchteling, deze om te zetten in Nederlandse beroepskwalificaties zodat beroepsvoorbereiding op-maat beter te realiseren is (*verdieping*)
2. Ervaring opdoen met het gebruik van portfolio voor de doelgroep van vluchtelingen/asielzoekers in de verschillende hoofdfasen in het proces van 'AZC tot arbeidsmarkt'
3. Inzicht verwerven in de soort knelpunten die in de praktijk worden ervaren in het gebruik van het portfolio en de toepassing van EVC voor vluchtelingen/asielzoekers

De pilot moet antwoord geven op de volgende vragen:

1. functioneert de hierboven beschreven werkwijze in de praktijk?
2. verbetert de toepassing van deze werkwijze het erkennen van elders verworven competenties in Nederlandse kwalificaties (civiel effect)?
3. heeft toepassing van deze aanpak zichtbaar rendement:
 - a. inhoudelijke verdieping, worden eerder verworven competenties van vluchtelingen beter benut?
 - b. praktische versnelling, levert het tijdwinst op voor vluchtelingen/asielzoekers en voor betrokken organisaties?
4. wat is het rendement van het model?
5. wat zijn de maatregelen die genomen moeten worden om het model in de praktijk succesvol te laten werken na afloop van de pilot?

3.1. Beoogd resultaat

Eind 2004 zijn de volgende resultaten geboekt:

- pilots in 2 regio's uitgevoerd voor 60 vluchtelingen/asielzoekers (er wordt gestart met 80 vanwege de verwachte uitval onder asielzoekers)
- de gebruikte portfolio's zijn op maat gemaakt en doorontwikkeld tot een bruikbare model voor het hele traject van AZC tot arbeidsmarkt
- inzicht is verworven welke competenties van de vluchteling en van de betrokken instanties nodig zijn voor het succesvol uitvoeren van het model
- duidelijk is welk rendement het portfoliomodel oplevert in termen van inhoudelijke verbetering en praktische versnelling
- inzicht in welke maatregelen nodig zijn om het verwerven van certificaten voor Nederlandse beroepskwalificaties te verbeteren

- inzicht in welke maatregelen nodig zijn om overdraagbaarheid tussen verschillende uitvoerende instanties goed te regelen
- een evaluatierapport verschenen waarin gereflecteerd wordt op de doelstellingen van de pilot

4. Inrichting pilot

De projectactiviteiten die tijdens de pilot zullen worden uitgevoerd zijn in te delen in :

1. Selectie (regio, locatie of cluster)
2. Vooronderzoek
3. Ontwerp en ontwikkeling
4. Uitvoering
5. Evaluatie

4.1. Selectie regio's(clusters/locaties) en deelnemende vluchtelingen

Tijdens de selectie zullen twee regio's/clusters/locaties worden gekozen, waaruit proefpersonen zullen worden geselecteerd voor deelname aan de pilot. Met betrokken instanties in de regio's zal het te gebruiken portfolio-instrument samen ontwikkeld worden.

Direct na de start van de pilot zullen kansrijke regio's benaderd worden. Voorkomen moet worden dat de pilot gehinderd wordt door sluiting van een AZC, onwil van betrokken instanties of een onhandige regionale spreiding van de instanties. Selectie zal op deze criteria plaatsvinden. In de pilot zullen reële trajecten met hoog opgeleide vluchtelingen/asielzoekers georganiseerd worden. Omdat er uitstroom te verwachten valt (o.a. door gedwongen terugkeer naar het land van herkomst) zullen we met een hoger aantal starten.

Zodra de regio/cluster/locatie bekend is worden gezamenlijk uit het bestand van de uitvoerende organisaties vluchtelingen/asielzoekers geselecteerd. Ongeveer 1/3 bestaat uit asielzoekers van wie de aanvraag net in behandeling is genomen (fase 1). 1/3 bestaat uit statushouders die aan de vooravond staan van inschrijving bij een gemeente (fase 2). En 1/3 staat aan de vooravond van de integratie op de arbeidsmarkt (fase 3). Deze keuze wordt gemaakt omdat geen van de deelnemers tijdens de duur van de pilot alle integratiefasen doorloopt en we wel ervaring willen opdoen met alle fasen.

4.2. Vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek op lokaal niveau zal onderzocht worden a) in welk stadium b) welke informatie c) door welke instantie d) op welke manier wordt verzameld en vastgelegd. Op basis hiervan wordt uitgezocht wat relevant is om op te nemen in het portfolio. Ook wordt bekeken of andere noodzakelijk geachte informatie nog niet wordt verzameld door de lokale betrokken instanties, zodat hier in het kader van de pilot aandacht aan kan worden besteed.

4.3. Ontwerp en ontwikkeling

Op basis van de in het vooronderzoek verzamelde informatie zullen het portfolio en instrumenten die bij aanvang van het project worden gebruikt worden doorontwikkeld tot instrumenten die bruikbaar zijn door en aansluiten bij de begeleiding van

vluchtelingen/asielzoekers door COA, CWI en gemeenten. Bij ontwerp en ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van interne en externe expertise. Ook zal gebruik gemaakt worden van de ervaringen en instrumenten die nu al in gebruik zijn bij de deelnemende instanties.

Portfolio

Er zal in aanvang wordt gebruikt gemaakt van de materialen die reeds voorhanden zijn bij UAF en Nuffic. UAF beschikt over een portfolio dat gebruikt kan worden in de eerste fase. Nuffic heeft een portfolio aanpak dat geschikt is voor de tweede fase. Deze portfolio's worden bij aanvang van de pilot samengesteld met de reeds in gebruik zijnde portfolio's bij de diverse instanties en gedurende de pilot doorontwikkeld. Tijdens de pilot evalueren we het gebruik van het portfolio in de drie verschillende hoofdfasen in het proces 'van AZC tot arbeidsmarkt' en komen met bijstellingen.

Begeleiding

Primair wordt de begeleiding van dit traject uitgevoerd door de uitvoerende instanties die dat nu ook doen. Omdat medewerkers van COA, CWI, gemeenten (en de bedrijven die dit werk in opdracht van hen doen) niet voorbereid zijn op de taak van portfolio opbouw en beheer wordt aan elke vluchtelingen/asielzoekers en zijn/haar begeleider een monitor vanuit de werkgroep (UAF, Nuffic) toegevoegd. De monitor:

- bereidt de begeleider en de vluchteling voor op het werken met een portfolio,
- stimuleert inhoudelijke verdieping en praktische versnelling,
- is aanwezig op cruciale momenten (inhoudelijke verdieping, keuzemomenten, overdracht),
- evalueert het totale proces en stuurt zo nodig bij.

Taal

Zeker in de eerste fase kan de beheersing van de Nederlandse of Engelse taal onvoldoende zijn om het portfolio adequaat te begeleiden. Een papieren versie van het portfolio kan worden vertaald. Bij begeleiding wordt dan gebruik gemaakt van een tolk. Voor de extra kosten die deze inspanningen opleveren is in de projectbegroting voorzien.

Externe expertise

Een extern ingehuurd expert helpt de werkgroep bij het ontwikkelen van een geïntegreerd model:

- het integreren van de diverse portfolio's tot een eenduidig model,
- het opstellen van werk- en reflectieopdrachten,
- het ontwikkelen van het fasenmodel in begeleiding van vluchtelingen/asielzoekers tot een voor begeleiders van vluchtelingen/asielzoekers hanteerbare begeleidingsmethodiek,
- het ontwikkelen van een evaluatiemethode om de resultaten van de begeleiding in kaart te brengen,
- beschrijving van voor de begeleidingsmethodiek noodzakelijke competenties.

Inhuur van externe expertise is in de projectbegroting voorzien.

4.4. Uitvoering

In de fase van de uitvoering zal de daadwerkelijke monitoring en verdere portfolio-ontwikkeling plaatsvinden. Uitgangspunt is dat de uitvoerende instanties (COA, gemeente, CWI) hun reguliere taken gewoon blijven uitvoeren. Omdat de trajectbegeleiders vanuit deze instanties geen kennis van en ervaring hebben met het gebruik van portfolio, zal aan elke vluchteling een monitor vanuit de projectgroep (UAF, Nuffic) worden gekoppeld.

De monitor voor fase 1 en 2:

- licht de trajectbegeleider van COA of van WIN voor over het doel van het portfolio dat op basis van de tijdens de reguliere gesprekken verzamelde informatie opgesteld zal worden;
- gaat na of eventueel nog aanvullende informatie verzameld dient te worden;
- stelt i.s.m. deze trajectbegeleider het portfolio en instrumentarium dat gebruikt zal worden voor de proefpersonen in de fase 1 en 2 samen;
- is aanwezig bij begeleiding op cruciale momenten (keuzemomenten, overdracht).

De monitor voor de groep in fase 3:

- licht de trajectbegeleider voor over het doel en de functie van het portfolio;
- Biedt een cursus portfolio-ontwikkeling aan, waarin de proefpersonen hun eigen, persoonlijke portfolio ontwikkelen;
- is aanwezig op cruciale momenten (keuzemomenten, overdracht);
- is actief in het zoeken en aangeven van de mogelijkheden voor het verwerven van Nederlandse kwalificaties.

4.5. Evaluatie

Gedurende de uitvoering van de pilot zal voortdurende evaluatie plaatsvinden. De monitor treedt op als evaluator. Om het evaluatieproces te structureren zullen voorafgaand een evaluatieformat worden opgesteld. Elk kwartaal zal een kort, schematisch, evaluatierapport worden opgesteld dat reflecteert op de doelstellingen en het beoogde resultaat. Na afloop van de pilot zal de balans worden opgemaakt van de resultaten van het totale project in de vorm van een eindevaluatie.

4.6. Tijdfasering

December 2003 - januari 2004:	Selectie en vooronderzoek
Januari 2004:	Ontwerp en ontwikkeling
Februari 2004:	Vorbereiding medewerkers regio's en selectie vluchtelingen/asielzoekers
Maart - november 2004:	Uitvoering begeleiding pilots, periodieke evaluatie- en bijsturingbijeenkomsten
December 2004:	Eindevaluatie en rapportage

5. Werkwijze gedurende de pilot

De doorlooptijd van de pilot zal de periode van een jaar omvatten. Deze periode is te kort om met alle proefpersonen de gehele keten 'van AZC tot arbeidsmarkt' te doorlopen. Daarom worden er drie groepen proefpersonen worden geselecteerd die elk in een verschillend stadium in het continuüm van AZC tot arbeidsmarkt verkeren. Hieronder wordt toegelicht in welk stadium de beoogde groepen zich bevinden en op welke manier met hen wordt gewerkt aan portfolio-ontwikkeling.

Groep in fase 1:

In deze fase zullen de mensen die nog maar net in Nederland zijn aangekomen centraal staan. Omdat er in deze fase naar verwachting nog veel uitval zal zijn, doordat mensen worden teruggestuurd naar hun land van herkomst of bijvoorbeeld zullen worden uitgeplaatst naar een ander AZC, zullen 40 proefpersonen worden geselecteerd waarvan er naar verwachting 10 zullen overblijven. Deze groep mensen spreekt nog geen Nederlands. Zij doorlopen de reguliere trajectbegeleiding zoals uitgevoerd door het COA, waarin al allerlei relevante informatie wordt verzameld. De lokale trajectbegeleider van het COA verzamelt tijdens trajectbegeleidingsgesprekken opleidingsgegevens, arbeidsverleden en het toekomstperspectief dat de betrokkenen voor ogen hebben, hetzij in Nederland of elders. Deze informatie zal bij voorkeur door de asielzoeker zelf in een papieren portfolio worden opgeschreven. In eerste instantie zal dit in de door de asielzoeker gekozen taal gebeuren. De trajectbegeleider zal eveneens een portfolio en begeleidingsverslagen bijhouden. In deze fase wordt de asielzoeker gestimuleerd om actief kennis te maken met organisaties en of instellingen die relevant voor hem/haar zijn. Ervaringen die daar worden opgedaan worden geïntegreerd in de begeleidingsverslagen en het portfolio.

De trajectbegeleider kopieert begeleidingsverslagen om deze toe te voegen aan het portfolio. De asielzoeker neemt het portfolio aan het einde van de fase 1 mee naar de contactpersoon van de volgende instanties in de keten. Gezien de looptijd van de pilot zal van de toegelaten groep asielzoekers een beperkt aantal dit realiseren voor december 2004. Bij niet toegelaten asielzoekers zal het portfolio door de trajectbegeleider gebruikt worden om de gewezen asielzoeker voor te bereiden op arbeidsintegratie in het land waar hij/zij naar terugkeert.

Groep in fase 2:

Er zullen 20 mensen worden begeleid die begin 2004 aan de vooravond staan van hun inburgering. Deze groep mensen spreekt mogelijk nog geen of beperkt Nederlands. Het opbouwen van een persoonlijk portfolio zal, net zoals bij de eerste groep in eerste instantie in de eigen taal plaatsvinden. Er is al allerlei relevante informatie verzameld door de trajectbegeleider van het COA, maar nog niet gestructureerd volgens het bij de pilot gebruikte portfoliomodel. De trajectbegeleider van COA zal de vluchteling/asielzoeker begeleiden in het vullen van zijn portfolio. Dit traject is korter dan die voor de asielzoeker in fase 1 en zal dus minder diepgaand zijn. Bij deze groep in fase 2 ligt de nadruk op de overdracht naar de volgende instantie waar hij/zij verder begeleid wordt. Hier neemt de vluchteling zijn portfolio mee naar CWI en gemeenten (of naar instanties waaraan zij hun werk hebben uitbesteed). Er moet rekening mee worden gehouden dat deze groep niet direct na toelating

wordt uitgeplaatst. In de tijd tussen toelating en uitplaatsing zal zolang begeleiding door het COA plaatsvinden.

De trajectbegeleiders van CWI en gemeenten nemen kennis van het portfolio en stemmen hun trajectbegeleiding hierop af. Het portfolio geeft hen nadere informatie over het opleidingsniveau en de beroepsachtergrond van de betrokkene en het beoogde doel waar naartoe gewerkt zal moeten worden. Het portfolio zal in het kader van het bepalen van een geschikt inburgeringsprogramma ook bekeken worden door het CWI voor de werk-intake, en door de educatieve instelling (bij voorkeur een HO-instelling voor een hoger opgeleide vluchteling) voor de educatieve intake. Bij de educatieve intake is speciale aandacht voor het verwerven van Nederlandse kwalificaties. Nagegaan wordt:

- welke kwalificaties vergeven kunnen worden op basis van het portfolio
- hoe het portfolio tijdens het inburgeringsprogramma vervolmaakt kan worden ten behoeve van kwalificatie
- voor welke kwalificaties een opleidingsprogramma gevolgd moet worden omdat de competenties van de vluchteling niet toereikend zijn voor Nederlandse kwalificatie.

Doel van de intake is om Elders Verworven Competenties maximaal om te zetten in Nederlandse kwalificaties. Op basis hiervan kan een inburgeringsprogramma-op-maat worden vastgesteld. Dit betekent dat gezocht zal worden naar taalonderwijs dat aansluit op het opleidingsniveau van de betrokkene. De beroeps- en maatschappijoriëntatie zo zal worden ingekleed dat het aansluit op de sector / het soort beroep waarin de betrokkene graag weer werkzaam wil zijn in de toekomst. In de beroeps- en maatschappijoriëntatie wordt er aan gewerkt aanwezige competenties te ‘vernederlandsen’. Daarvoor zullen reflectie-opdrachten worden ontwikkeld, die de betrokkene stimuleren om na te denken over hoe de verworven competenties toegepast kunnen worden in de Nederlandse context. En tevens wat nog bijgeleerd zal moeten worden om in Nederland weer werkzaam te kunnen zijn in het gewenste beroep. Zo veel als mogelijk wordt aangestuurd op een duaal traject van werken en leren. Werk kan in deze fase zowel beroepsmatige arbeid als vrijwilligerswerk betekenen en mogelijk op een ander kwalificatieniveau plaatsvinden als het doelperspectief aangeeft.

Groep in fase 3:

Er zullen 20 mensen worden gevolgd die aan de vooravond staan van doorverwijzing naar het CWI / een reïntegratiebureau voor bemiddeling naar de arbeidsmarkt dan wel instroom in een onderwijsprogramma. Voorwaarde is dat deze groep mensen de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst om zelfstandig een persoonlijk portfolio in het Nederlands te kunnen opbouwen. Aan deze groep proefpersonen zal Nuffic een module portfolio-ontwikkeling aanbieden, welke bestaat uit 6 groepsbijeenkomsten van 4 uur.

De trajectbegeleiding zal voor deze groep gericht zijn op het verwerven van Nederlandse beroepskwalificatie en verwerven van betaalde arbeid. Zo veel als mogelijk wordt aangestuurd op een duaal traject van werken en leren. Werk kan in deze fase zowel beroepsmatige arbeid als vrijwilligerswerk betekenen, liefst zo veel mogelijk op het kwalificatieniveau als het doelperspectief aangeeft, of daar naar toe werkt.

In deze fase bouwt men onder intensieve begeleiding een overzichtelijk dossier op, waarin men op gedetailleerde wijze de voorgaande leer- en werkervaringen in de Nederlandse taal

EVC voor vluchtelingen en asielzoekers

*projectplan gebaseerd op het model voor versnelling van de procedure
Empowerment centre EVC, 22-4-2004, Erik Kaemingk*

beschrijft. Het portfolio wordt ontwikkeld met het oog op het doel dat gesteld is: civiele erkenning van Elders Verworven Competenties in Nederlandse Kwalificaties en vervolgens arbeid in een bepaald beroep / sector of instroom in een bepaalde opleiding. Door middel van het portfolio kan beter inzicht worden verkregen in zaken als:

- het soort organisatie(s) waarin men heeft gewerkt,
- de context van het land,
- de soort taken en verantwoordelijkheden die men had,
- de manier waarop overleg plaatsvond met collega's,
- de manier waarop expertise werd bijgehouden,
- het soort ervaringen dat men in Nederland reeds heeft opgedaan (tijdens bijvoorbeeld het inburgeringsprogramma).

Tevens zullen reflectieopdrachten in de module worden opgenomen. Reflectieopdrachten stimuleren de betrokkene om na te denken, over hoe de verworven competenties toegepast kunnen worden in de Nederlandse context, wat nog bijgeleerd zal moeten worden om in Nederland werkzaam te kunnen zijn in het gewenste beroep.

Tijdens de groepsbijeenkomsten zullen twee cursusleiders aanwezig zijn. Hierdoor kunnen alle deelnemers individuele aandacht krijgen. Alle bijeenkomsten zijn erop gericht dat de deelnemers actief bezig zijn met portfolio-ontwikkeling. Na afloop van elke bijeenkomst krijgen de deelnemers een opdracht die hen begeleidt in het beschrijven van een bepaald gedeelte van hun eerdere ervaringen. De feedback op de uitwerking van de opdrachten wordt zo veel mogelijk via e-mail gegeven, maar ook persoonlijk tijdens de bijeenkomsten.

Zo snel als mogelijk zal een HO-instelling benaderd worden voor de educatieve intake. Bij de educatieve intake is speciale aandacht voor het verwerven van Nederlandse kwalificaties.

Nagegaan wordt:

- welke kwalificaties vergeven kunnen worden op basis van het portfolio
- hoe het portfolio tijdens het programma vervolmaakt kan worden ten behoeve van kwalificatie
- voor welke kwalificaties een opleidingsprogramma gevolgd moet worden omdat de competenties van de vluchteling niet toereikend zijn voor Nederlandse kwalificatie.

Doel van de intake is om Elders Verworven Competenties maximaal om te zetten in Nederlandse kwalificaties. Nuffic zal deze intakes intensief begeleiden.

6. Organisatie pilot

Duur

De pilot start in december 2003 zal december 2004 worden afgerond. Dat is korter dan dat het gemiddelde traject van binnenkomst in Nederland (AC) tot het vinden van een baan (arbeidsmarkt) loopt. Vluchtelingen/asielzoekers die eind volgend jaar niet klaar zijn worden na afloop van de pilot niet losgelaten, de begeleiding wordt in 2005 gecontinueerd totdat een gezonde afronding kan plaatsvinden. Zo veel als mogelijk wordt voortgezette begeleiding voorzien binnen de bestaande instanties. Als dat niet mogelijk blijkt te zijn wordt aan SZW middelen gevraagd om de begeleiding door UAF/Nuffic voor te laten zetten.

Opstarten

Zodra bekend is dat de pilot kan starten worden in overleg regio's geselecteerd. Dit gebeurt via bestaande contacten in de werkgroep. Regio's worden benaderd op basis van de inschatting van de werkgroep waar een pilot kansrijk kan worden uitgevoerd. Er wordt gestreefd naar een zo beperkt mogelijk aantal regionaal uitvoerende instanties. Omdat de route die een vluchteling doorloopt niet vooraf bekend is wordt rekening gehouden met afwijkingen.

De werkgroep ontwikkelt/verzamelt in deze fase instrumenten (observatielijsten, evaluatievragen, competentielijsten e.d.) waarmee de pilot gevolgd kunnen worden. Zodra de regio's bekend zijn zal tijdens een opstartbijeenkomst door vertegenwoordigers uit de werkgroep zorg gedragen worden voor adequate informatie voor de regionale medewerkers en asielzoekers/vluchtelingen die bij de uitvoering betrokken kunnen en willen worden.

Werkgroep

De werkgroep uitvoering pilot EVC wordt gevormd door medewerkers van de volgende partijen:

- ministerie van SZW: opdrachtgever
- COA: aandragen clusters (CB) & kandidaten (Clusters) en begeleiden vluchtelingen in *fase 1 en 2*
- CWI: begeleiding vluchtelingen in kwalificatie en arbeidsmarkttoetreding
- StimulansZ: contact met Nederlandse gemeenten, waarna de gemeenten verantwoordelijk zijn voor begeleiding vluchtelingen in inburgering
- UAF: monitoring begeleiding vluchtelingen in fase 1 en 2, verzorging (tussentijdse) deelrapportages over uitvoering in deze fasen
- Nuffic: monitoring en begeleiding fase 2 en 3 verzorging (tussentijdse) deelrapportages over uitvoering in deze fasen
- Empowerment centre EVC: projectleiding en -administratie & aandragen EVC kennis, verzorging (tussentijdse) rapportages over het gehele project.

De werkgroep kan worden aangevuld met externe deskundigheid (geïntegreerd begeleidingsmodel) en andere betrokken organisaties (Vluchtelingenwerk Nederland, ministerie van VWS) om het model inhoudelijk te verdiepen en praktisch te versnellen.

Regionale werkgroepen

Per regio wordt een regionale werkgroep gevormd waarin de regionale uitvoerende organisaties (COA cluster, CWI, gemeente), de monitoren (UAF, Nuffic) en de projectleider (Empowerment centre EVC) zijn vertegenwoordigd. Bij de start en evaluatie van de pilot in de regio zal de bovenstaande werkgroep betrokken zijn naast de betrokken uitvoerende instanties.

Empowerment centre EVC

Door het project onder te brengen bij het Empowerment centre EVC wordt de mogelijkheid voor een aantal projectdeelnemers (StimulanSZ, CWI en Kenniscentrum EVC) ontsloten om in het project actief te zijn zonder dat dit ten laste hoeft te worden gebracht van het geld dat SZW voor de pilot ter beschikking heeft gesteld. Het Empowerment centre EVC zal dus optreden als projectcoördinator en –administrateur.

7. Benodigde middelen

Zoals hierboven beschreven wordt gewerkt met bestaande portfoliomodellen en wordt het model uitgevoerd binnen de bestaande instanties met de daar beschikbare middelen en tijd.

De kosten van UAF, Nuffic, COA en extern bureau worden gefinancierd uit de middelen die het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ter beschikking stelt.

De extra inspanning die geleverd wordt door de opdrachtgever, de betrokken gemeenten en VWS hoeven niet aanvullend gefinancierd te worden en komen uit eigen middelen. VWS participeert als agendalid.

De inspanningen van het CWI, StimulanSZ en Vluchtelingenwerk Nederland worden opgenomen uit de inspanningsverplichting die zij zijn aangegaan in het Empowerment centre EVC. VWN participeert als agendalid.

De inzet van het kenniscentrum EVC wordt gefinancierd vanuit de middelen van het Empowerment centre EVC.

Uitgewerkt naar inzet van betrokkenen:

UAF	264 dagdelen a € 200,-	€ 52.800,-
Nuffic	234 dagdelen a € 260,-	€ 60.840,-
COA	128 dagdelen a € 130,-	€ 16.640,-
CWI	80 dagdelen via Empowerment centre EVC	
StimulanSZ	20 dagdelen via Empowerment centre EVC	
Gemeenten	104 dagdelen uit eigen middelen	
VWN	p.m. via Empowerment centre EVC	
VWS	p.m. uit eigen middelen	
Begeleiding geïntegreerd model	20 dagdelen a € 550,-	€ 11.000,-
Kenniscentrum EVC	50 dagdelen uit middelen Empowerment centre EVC	

Kosten inzet uit middelen SZW € 124.640,-

Overige kosten:

Vergadercentra, vertaalmiddelen e.d. € 15.000,-

Totaal overige kosten: € 15.000,-

Totale kosten te financieren uit bijdrage SZW: € 139.640,-

p.m. nazorgkosten 2005, mogelijk te financieren door SZW: € 10.000,-